

LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING 2017

*Nieuwbouwlocatie
Over Betuwe College
Elst*

COLOFON

OPDRACHT

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming OBC Elst

OPDRACHTGEVER

Gemeente Overbetuwe
Postbus 11
6660 AA ELST

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : e-mail d.d. 6 december

Ons kenmerk : 2017-602-13144
Datum : 13 december 2017

Contactpersoon : de heer drs. ing. P. Jaarsma

Contactpersoon : Marko Sinke
Medewerking van : Kim Lotterman
Vormgeving : Marianne Mooij

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd op verzoek en hiermee eigendom van Gemeente Overbetuwe. Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan. De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

BEVINDINGEN

1	INLEIDING	4
1.1	SCOPE	4
1.2	KWALITEITSBORGING	5
2	WERKWIJZE	6
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	6
2.2	TERREINGESTELDHEID	7
2.3	SOORTBESCHERMING	7
3	RESULTATEN EN BEOORDELING	3
3.1	GEBIEDSBESCHERMING	3
3.2	HUIDIGE SITUATIE	3
3.3	BEOORDELING BIOTOOP	3
3.4	SOORTBESCHERMING	4
4	CONCLUSIE EFFECTBEOORDELING	6
4.1	ALGEMEEN	6
4.2	PROJECTSPECIFIEK	7

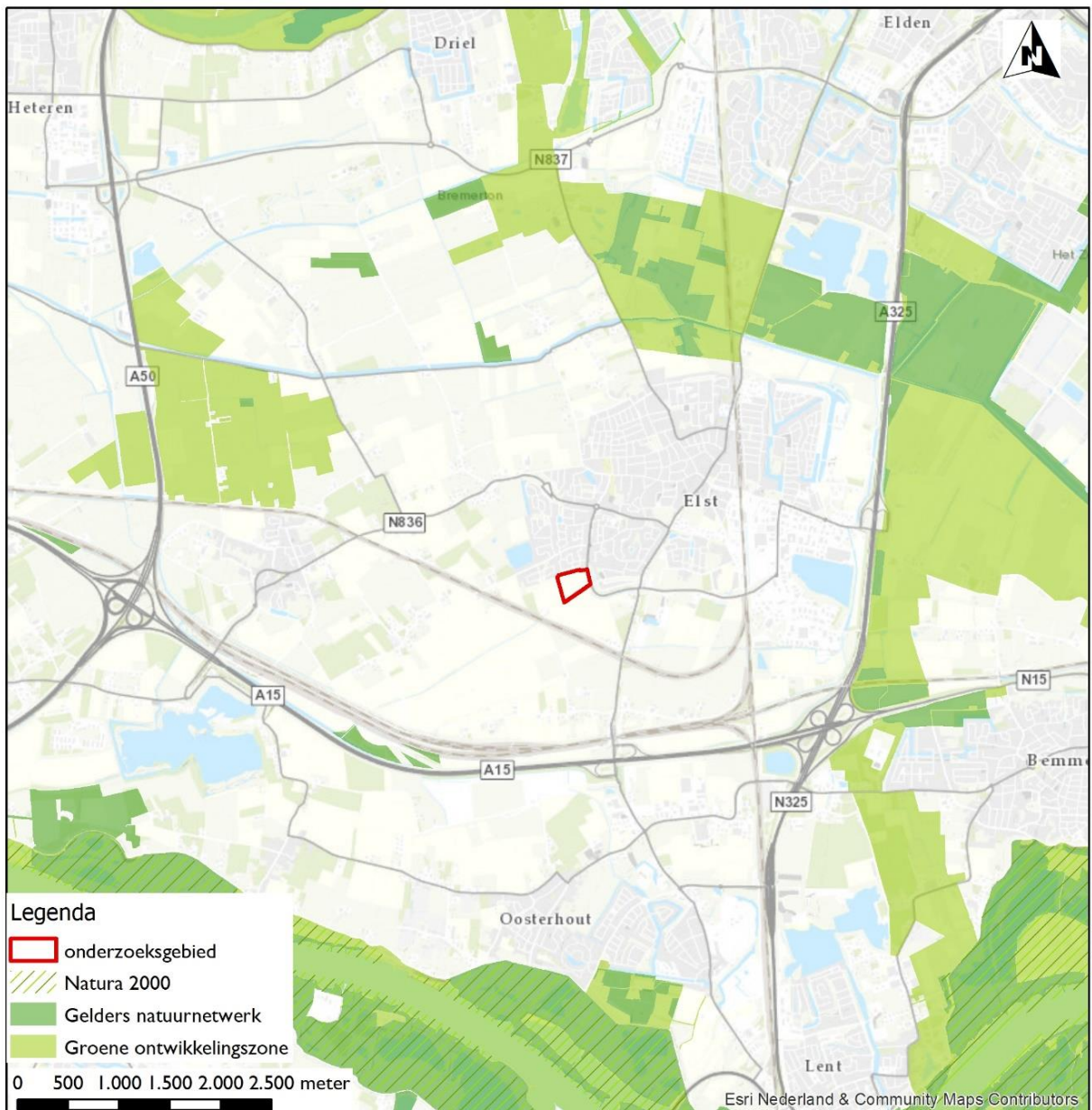
LITERATUUR

BIJLAGEN

1. VERKLARENDE WOORDENLIJST
2. WETTELIJK KADER ALGEMEEN
3. RELEVANTE WETSARTIKELN VAN DE WET NATUURBESCHERMING
4. TOETSINGSCRITERIA QUICKSCAN
5. CONCEPTONTWERP NIEUWBOUW EN INRICHTING TERREIN

Opdrachtgever	Gemeente Overbetuwe
Onderzoekslocatie	Perceel aan de 'Bussel'
Plaats	Elst (gemeente Overbetuwe)
Voorgenomen activiteit	Nieuwbouw schoolgebouw
Bijzonderheden	-

Figuur 1 Ligging ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000-gebied.

Bevindingen

Onderdeel	Conclusie	Vervolgactie
Gebiedsbescherming	De voorgenomen werkzaamheden hebben geen invloed op gebiedsbescherming omdat: a. De beschermde gebieden (Natura 2000 en Gelders Natuurnetwerk) op ruime afstand liggen. en b. De ingreep een beperkte uitstraling heeft, waarbij de beschermde natuurwaarden geen nadelige effecten ondervinden.	Geen.
Beschermde soorten	In het gebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen en worden niet verwacht. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden zijn vanuit de Wet natuurbescherming geen beperkingen .	Geen.
Voorwaarden	Afhankelijk van het tijdstip waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd dient <u>rekening gehouden te worden met broedende vogels (met name patrijzen)</u> . Vogels die broeden mogen nimmer verstoord worden indicatief van half maart tot half augustus).	Geen verstorende werkzaamheden uitvoeren tijdens het broedseizoen (indicatief van half maart tot half augustus), óf potentiële nestplaatsen vóór het broedseizoen ongeschikt maken (door vanaf half maart 1-2 keer per week het terrein om te ploegen).

1 Inleiding

De huidige locaties van het Over Betuwe College (OBC) Elst voldoen, ondanks de aanwezigheid van moderne onderwijskundige voorzieningen, niet meer aan de eisen van moderne onderwijshuisvesting. Daarnaast is door de gestage groei van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren meer onderwijsruimte nodig. Om deze problemen aan te pakken, heeft het OBC in overleg met de Gemeente besloten tot nieuwbouw op één nieuwe locatie. Een detaillering van de plannen is opgenomen in bijlage 5. Naast de nieuwbouw van de school zijn enkele maatregelen voorzien die de natuurwaarden van het gebied verhogen:

- De Elsterveldsche Zeeg wordt voorzien van een natuurvriendelijke oever.
- Aanleg streekeigen landschapselementen (struweelhaag, houtsingel, hoogstamboomgaard).

Veel werkzaamheden zijn vergunningplichtig. Een van de aspecten waarop getoetst moet worden is de natuurwetgeving. Deze toetsing moet inzicht geven op de vraag of de geplande werkzaamheden uitvoerbaar zijn in het licht van de wetgeving, en heeft de vorm van een quickscan.

In de nu voorliggende rapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming opgenomen. Op basis van een bureaustudie en een veldbezoek door een ervaren ecooloog is de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht.

De informatie is op een overzichtelijke wijze beknopt in tabelvorm weergegeven. Achtergronden, verklarende woordenlijst en details zijn opgenomen in de bijlagen.

1.1 Scope

De quickscan Wet natuurbescherming moet antwoord geven op de onderstaande vragen.

- Wat is de kans op aanwezigheid van beschermde flora en fauna?
- Welke vervolgstappen (nader onderzoek) dienen genomen te worden om de aanwezigheid van de beschermde flora en fauna vast te stellen?
- Welke effecten heeft het initiatief op de (potentieel) aanwezige beschermde flora en fauna?
- Is een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk, of kunnen negatieve effecten ondervangen worden door het werken met goedgekeurde gedragscodes?
- Zijn er negatieve effecten in het kader van gebiedsbescherming (Natuur netwerk Nederland (NNN)), Natura 2000-gebieden) te verwachten bij dit initiatief?

1.2 Kwaliteitsborging

Loo Plan is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Quickscans worden uitgevoerd door ervaren ecologen. Een quickscan is niet aan een bepaald seizoen gebonden en kan gedurende het gehele jaar plaatsvinden. Door te letten op habitatkenmerken en abiotische condities, kan ook voor soorten die op dit moment niet aanwezig zijn, vastgesteld worden of het plangebied een functie vervult. Voor een quickscan zijn geen vaste protocollen, maar bij het onderzoek wordt, waar mogelijk, aangesloten op de geldende soortprotocollen.

De bij het onderzoek betrokken personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Loo Plan. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Loo Plan is ISO 9001:2008 gecertificeerd.

Datum quickscan	7 december 2017
Ecoloog	Drs. K.M. Lotterman
Opleiding	Natuurwetenschappelijke Milieukunde, Radboud Universiteit Nijmegen Specialisatie ecologie
Functie	Senior medewerker ecologie Specifieke kennis op het gebied van vegetaties, floristiek en mossen
Interne collegiale toetsing rapportage	11 december 2017 Drs. B. Wouters, projectleider ecologie

2 Werkwijze

2.1 Gebiedsbescherming

De bescherming van Natura 2000-gebieden valt sinds 1 januari 2017 onder de Wet natuurbescherming. Met betrekking tot de Natura 2000-gebieden zijn de wettelijke verplichtingen en het daaruit voortvloeiende beleid tussen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet natuurbescherming vrijwel gelijk gebleven. De instandhoudingsdoelstellingen voor habitats en soorten en de beheerplannen zijn niet veranderd. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) geregeld.

De ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland is in het figuur op pagina 2 weergegeven. Op basis van een combinatie van de voorgenen ingreep en de afstand tot de beschermde gebieden, wordt een inschatting gemaakt of het voorgenen initiatief mogelijk een (negatief) effect op de beschermde natuurwaarden kan hebben.

In of nabij de Natura 2000-gebieden wordt gekeken of er mogelijk significante effecten te verwachten zijn (voortoets).

Voor de gronden in of nabij het Natuurnetwerk Nederland wordt beoordeeld of de voorgenen werkzaamheden invloed hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken.

Alleen voor plannen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland dient het 'nee, tenzij ...'-toetsingskader doorlopen te worden (zie bijlage 2).

Voor kleinschalige ingrepen, zoals de sloop of bouw van enkele woningen of omvorming naar nieuwe natuur, wordt ervan uitgegaan dat geen verstoring optreedt als de afstand tot de beschermde gebieden > 250 meter bedraagt.

Bij grootschalige ingrepen of ingrepen met een grote invloedssfeer (bijvoorbeeld intensieve veehouderij) wordt een minimale afstand van 7,5 kilometer aangehouden.

2.2 Terreingesteldheid

De mogelijkheden voor beschermde soorten lopen per locatie en per aanwezig biotoop sterk uiteen. Specifieke kennis van de beschermde soorten en hun habitateisen is daarom essentieel. Tijdens een quickscan wordt de geschiktheid van een terrein zowel vanuit de biotoop als vanuit de beschermde soort beoordeeld. Gebouwen worden aan de buitenzijde en indien nodig van binnen beoordeeld op hun geschiktheid.

Omgang met artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (bijlage 3) wordt tijdens een quickscan inzichtelijk gemaakt. Het gaat hierbij om:

1. *Soorten van de Vogelrichtlijn. Artikel 3.1.*
2. *Soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn. Artikel 3.5.*
3. *Overige beschermde soorten. Artikel 3.10*

In bijlage 4 zijn de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein wordt beoordeeld.

In het veld wordt ook gekeken naar de samenhang van het project met de omgeving. Zo wordt bepaald of de betreffende locatie onderdeel van een groter (landschappelijk) geheel is, of dat het geïsoleerd ligt, bijvoorbeeld een klein bosje in een intensief agrarische omgeving. Dit kan van betekenis zijn voor de waardetoekenning van het onderzoeksgebied voor eventueel aanwezige beschermde soorten. Binnen de opdracht wordt niet onderzocht of er andere initiatieven in de omgeving spelen en wordt niet getoetst op cumulatieve effecten.

2.3 Soortbescherming

Op basis van één veldbezoek wordt de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht. Dit gebeurt aan de hand van de terreingesteldheid, een brede ecologische kennis en bekende gegevens. Daarnaast is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd voor de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten (lit. 1). Tevens wordt een algemene inschatting gemaakt of de aangrenzende terreinen geschikt zijn als leefgebied voor beschermde soorten. Immers, bepaalde werkzaamheden kunnen uitstralingseffecten hebben op aanliggende terreinen. Bovendien kunnen de dieren die in omliggende terreinen aanwezig zijn ook het onderzoeksgebied benutten.

Foto 1 Huidige staat van het projectgebied (geoogste bietenakker).

Foto 2 Natuurlijk ingerichte berm van 'de Bussel' met jonge knotwilgen en hoogteverschillen.

Foto 3: Elsterveldsche Zeeg.

Foto 4 Noordrand projectgebied, grenzend aan de bebouwde kom van Elst.

3 Resultaten en beoordeling

3.1 Gebiedsbescherming

Het projectgebied ligt op grote afstand van zowel Natura 2000-gebied Rijntakken als van gebieden aangewezen binnen het Gelders Natuurnetwerk. De werkzaamheden hebben een beperkte uitstraling, nadelige effecten op beschermde natuurgebieden zijn daardoor uit te sluiten. Instandhoudingsdoelstellingen komen niet in gevaar. Een nader onderzoek naar de mogelijke effecten is niet nodig.

Beschermde gebieden	Afstand	Effect	Vervolg
Natura 2000-gebied Rijntakken	4,4 km	Geen	Geen oriënterend onderzoek.
Gelders Natuurnetwerk	1,9 km	Geen	Geen toetsing aan het betreffende regime.
Groene Ontwikkelingszone	2,2 km	Geen	Geen toetsing aan het betreffende regime.

3.2 Huidige situatie

In 2017 zijn op het perceel voederbieten verbouwd. Tussen het perceel en de weg 'Bussel' aan de oostkant is een strook berm natuurvriendelijk ingericht met enkele kleine poelen, enkele bosjes en een rij jonge knotwilgen. Het geheel is ingezaaid met een kruidenrijk mengsel.

Algemeen	Agrarisch akkerperceel.
Voorgenomen activiteit	Nieuwbouw van een school, natuurvriendelijk inrichten delen van het terrein.
Omgeving	Agrarisch gebied ten zuiden en westen, bebouwing van Elst ten noorden en oosten van het projectgebied.
Bijzonderheden	Ook is een strook met natuurvriendelijk bermbeheer langs de oostrand van het perceel aanwezig.

3.3 Beoordeling biotoop

Het grootste deel van het projectgebied bestaat uit een akker waarop in 2017 voederbieten verbouwd zijn. Ten tijde van het onderzoek was de akker omgeploegd. Tussen de akker en de weg 'Bussel' is een natuurvriendelijk ingerichte zone aanwezig met enkele laagtes. In één van deze laagtes was nog een kleine poel aanwezig (zie foto voorpagina). Deze poel is echter te klein om als overwinteringsbiotoop voor kikkers te fungeren, mogelijk planten ze zich er wel voort. Door de kleine omvang is de natuurwaarde van deze poel beperkt.

De Betuwse 'Zegen' herbergen vaak een soortenrijke vegetatie, die duiden op een goede waterkwaliteit met diverse fonteinkruiden, sterrenkrozen en soms waterviolier. Dit is in de Elsterveldsche Zeeg ook mogelijk. Tijdens het veldbezoek werden in de Elsterveldsche Zeeg sterrenkroos en kleine watereppe gezien, die dit beeld bevestigen.

Het tijdstip van de quickscan was echter niet geschikt voor een goede inventarisatie van aanwezige flora en fauna (er is nog wel met een schepnet geschept, maar hierbij zijn geen vissen of amfibieën gevangen). Ook is de bittervoorn (voormalig beschermde soort) bekend uit dit water, en is in naburige wateren de kleine modderkruiper (ook voormalig beschermd) gevonden.

De Elsterveldsche Zeeg heeft wel steile oevers met weinig natuurwaarde (zie foto 3).

Biotoop	Aanwezig	Detail	Foto
Gebouwen	Nee	Wel nabij de bebouwde kom van Elst.	1,4
Water	Ja	Elsterveldsche Zeeg ten zuiden van het projectgebied, enkele poelen aan de oostkant.	3, voorpagina
Beplanting houtachtig	Ja	Openbaar groen en beplanting in de natuurvriendelijke berm aan de oostkant.	2,4
Tuin/erf	Nee	Wel nabij tuinen binnen de bebouwde kom van Elst.	
Agrarisch gebied	Ja	Voedselrijk grasland en akkers.	1 t/m 4

3.4 Soortbescherming

De resultaten geven een overzicht van de aangetroffen soorten en de mogelijk aanwezige soorten in het gebied. De gegevens zijn zowel gebaseerd op waarnemingen van derden als waarnemingen tijdens het veldbezoek.

Bij de beoordeling naar de mogelijke effecten op soortgroepen wordt enkel gekeken naar soorten die strikt beschermd zijn en niet naar de soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt.

Vanwege de strikte bescherming van alle soorten vleermuizen, en het verschil in handelen tussen nesten en jaarrond beschermde nesten van vogels, zijn deze groepen apart onderscheiden.

Soortgroep	Biotoop geschikt	Beschermde soort aanwezig	Effect op soort
Planten	Ja	Nee	Nee
Vogels - algemeen	Ja	Mogelijk	Nee ¹
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren	Ja	Nee	Nee
Vleermuizen	Ja	Mogelijk	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Ja	Mogelijk	Nee
Reptielen	Nee	Nee	Nee
Overige soorten	Nee	Nee	Nee

¹ Mits werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

PLANTEN

In bietenakkers op de Betuwse klei komt plaatselijk kleine wolfsmelk voor. Kleine wolfsmelk is een zeldzaam akkerkruid dat met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming per 1 januari 2017 beschermd is. Ten tijde van de quickscan was de akker geploegd en de aanwezigheid in het veld niet meer vast te stellen.

Langs de rand is wel zeegroene zegge gevonden, een soort die vergelijkbare eisen aan de bodem stelt. Om meer zekerheid te krijgen, is de NDFF geraadpleegd. De meest nabijgelegen vindplaatsen liggen een aantal kilometers oostelijker, in de omgeving van Bemmelen. De kans dat de soort ook hier staat, wordt daarmee als klein ingeschat en een nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

VOGELS ALGEMEEN

Binnen het terrein zijn waarnemingen van diverse vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, bekend in de NDFF. Langs de Elsterveldsche Zeeg kunnen mogelijk rietvogels als kleine karekiet (waarnemingen binnen het gebied in de NDFF aanwezig) en watervogels als wilde eend en meerkoet broeden. In de akker zijn enkele waarnemingen van de patrijs gedaan. Dit is een grondbroeder die op de Rode lijst broedvogels in de categorie 'kwetsbaar' staat en binnen het projectgebied zouden kunnen broeden. Indien de werkzaamheden na het broedseizoen plaatsvinden (na circa 15 augustus) is er geen belemmering voor de werkzaamheden. Indien in het broedseizoen gewerkt gaat worden, is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat vogels niet gaan broeden. Dit kan door het perceel vanaf 15 maart 1-2 keer per week om te ploegen.

VOGELS (JAARROND BESCHERMDE NESTEN)

Het projectgebied is ongeschikt voor nesten van soorten met een jaarrond beschermde verblijfplaats.

ZOOGDIEREN

Binnen het projectgebied zijn geen waarnemingen van beschermde zoogdieren gedaan. Mogelijk dat de das af en toe foerageert in het gebied. Het terrein betreft echter geen essentieel leefgebied en burchten zijn niet aanwezig.

VLEERMUIZEN

Vleermuizen zullen af en toe over het projectgebied vliegen. Het betreft echter geen essentieel leefgebied en geschikte locaties voor verblijfplaatsen ontbreken. Een nader onderzoek naar vleermuizen is derhalve niet nodig.

VISSEN

Beschermde vissoorten zijn niet aanwezig. In de Elsterveldsche Zeeg komen waarschijnlijk wel bittervoorn en kleine modderkruipers voor. Deze zijn echter met ingang van de Wet natuurbescherming per 1 januari 2017 niet meer beschermd.

AMFIBIEËN

In de Elsterveldsche Zeeg en de poeltjes lang de Bussel kunnen enkele algemene amfibiesoorten als bastaard- en bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander aanwezig zijn. Gezien het formaat van de poeltjes en de aanwezigheid van vis in de Elsterveldsche Zeeg, is de betekenis van deze wateren voor amfibieën gering. Voor deze soorten geldt ook een algemene vrijstelling. Streng beschermde soorten zoals de kamsalamander zijn niet aanwezig door het ontbreken van geschikt biotoop.

4 Conclusie effectbeoordeling

4.1 Algemeen

Aan de hand van de resultaten van het veldbezoek is getoetst welke effecten de geplande werkzaamheden op de beschermde soorten kunnen hebben. De aard van de werkzaamheden (en kennis hiervan) is hierbij essentieel.

Mogelijke effecten die op kunnen treden zijn:

- Verstoring door aanwezigheid van mensen en (groot) materieel.
- Verstoring door geluid, licht en trillingen.
- Tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied (door aanleg werkstroken, materiaalopslag e.d.).
- Doden of verwonden van individuen van een populatie.
- Verdwijnen van nestgelegenheid.
- Verlies van leefgebied (verblijfplaatsen, foerageergebied en essentiële verbindingzones) door verandering van grondgebruik.

Wanneer er geen beschermde soorten aanwezig zijn (of verwacht worden) kan het project zonder aanvullende maatregelen doorgang vinden. Als het op basis van de quickscan aannemelijk is dat er beschermde soorten (kunnen) voorkomen én dat de voorgenomen plannen deze zouden kunnen beïnvloeden, zijn er vervolgstappen nodig.

4.2 Projectspecifiek

Onderdeel	Conclusie
Gebiedsbescherming	De voorgenomen werkzaamheden hebben geen invloed op gebiedsbescherming omdat: a. De beschermde gebieden (Natura 2000 en Gelders Natuurnetwerk) op ruime afstand liggen. en b. De ingreep een beperkte uitstraling heeft, waarbij de beschermde natuurwaarden geen nadelige effecten ondervinden.
Beschermde soorten	In het gebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen en worden niet verwacht. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden zijn vanuit de Wet natuurbescherming geen beperkingen.
Voorwaarden	Afhankelijk van het tijdstip waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd dient <u>rekening gehouden te worden met broedende vogels (met name patrijzen)</u> . Vogels die broeden mogen nimmer verstoord worden indicatief van half maart tot half augustus).

LITERATUUR

1. Nationale Databank Flora en Fauna
Geraadpleegd op 6 december 2017
2. Verspreiding & trends broedgevallen spreeuw
<https://www.sovon.nl/nl/soort/15820>
3. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, januari 2015
Soortenstandaard kerkuil (*Tyto alba*)
4. Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het
Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging, 2017
Vleermuisprotocol
5. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*,
versie 2.0
6. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard ruige dwergvleermuis, *Pipistrellus nathusii*,
versie 2.0
7. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard gewone grootoorvleermuis, *Plecotus auritus*,
versie 2.0
8. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard rosse vleermuis, *Nyctalus noctula*, versie 2.0
9. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard watervleermuis, *Myotis daubentonii*, versie 2.0
10. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard huismus, *Passer domesticus*, versie 2.0
11. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard gierzwaluw, *Apus apus*, versie 2.0
12. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone dwergvleermuis,
Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0
13. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument ruige dwergvleermuis,
Pipistrellus nathusii, versie 1.0
14. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone grootoor,
Plecotus auritus, versie 1.0
15. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument rosse vleermuis,
Nyctalus noctula, versie 1.0
16. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument huismus,
Passer domesticus, versie 1.0
17. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gierzwaluw,
Apus apus, versie 1.0

BIJLAGEN

1. Verklarende woordenlijst

ZORGPLICHT

De zorgplicht houdt in dat de in het wild levende dieren en planten en hun omgeving zo min mogelijk verstoord mogen worden. En dat te allen tijde schade zo veel mogelijk voorkomen wordt.

Enkele voorbeelden van zorgplicht:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden in een rietveld wordt gecontroleerd op broedgevallen en vogelnesten.
- Kikkers en padden die tijdens baggerwerkzaamheden gevonden worden, worden direct overgezet in een deel van de sloot die niet gebaggerd wordt. De dieren worden uitgezet in de modder waarin ze gevonden zijn, zodat ze niet meteen opgegeten worden door reigers.
- Voorafgaand aan graafwerkzaamheden worden takkenhopen met bladeren doorzocht op de aanwezigheid van overwinterende egels. Bij het aantreffen van een egel wordt deze in een zelfde soort takkenhoop met bladeren buiten het te vergraven gebied teruggeplaatst.
- Bij nieuwbouw aan de bos rand in een gebied met veel vleermuizen wordt geen buitenverlichting aangebracht. Dit om de lichtvervuiling tot een minimum te beperken.

ZORGVULDIG HANDELEN

Zorgvuldig handelen houdt in dat compenserende of mitigerende maatregelen aangetoond moeten werken, voordat de ingreep uitgevoerd wordt. Pas als de maatregelen geaccepteerd zijn door de betreffende beschermde soorten, mag de originele habitat aangetast worden.

GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

De gunstige staat van instandhouding is werkzaam op lokale populaties en hun leefomgeving.

Bijvoorbeeld:

In een poel in het weiland van een boer bevindt zich een populatie poelkikkers. De gunstige staat van instandhouding is niet aangetast zolang de populatie poelkikkers in deze poel kan voortbestaan. Dit betekent dat de poel in een goede staat moet blijven verkeren. Raakt de poel vervuild, verdroogd of als hij in zijn geheel verdwijnt, dan zal ook de populatie poelkikkers verdwijnen.

Bij de gunstige staat van instandhouding gaat het niet om het voortbestaan van alle poelkikkers in Nederland of in Europa; het betreft een lokale situatie.

PASSENDE GEDRAGSCODE

Een gedragscode is een generieke ontheffing voor de beschreven maatregelen in de beschreven situaties voor de in de gedragscode genoemde beschermde soorten. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen.

Sommige gedragscodes zijn enkel geldig voor bestendig beheer en onderhoud. Niet alle gedragscodes zijn geldig voor strikt beschermde soorten.

GOEDGEKEURDE GEDRAGSCODE

Een gedragscode mag pas als generieke ontheffing gebruikt worden wanneer deze is goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voorheen Ministerie van LNV). De gedragscodes zijn vijf jaar geldig en dienen daarna opnieuw door de Minister beoordeeld en goedgekeurd worden. De Minister kan in het goedkeuringsbesluit beperkingen stellen voor het gebruik van de gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes en hun goedkeuringsbesluiten zijn in te zien op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

2. Wettelijk kader algemeen

De bescherming van inheemse (van nature in Nederland voorkomende) in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en de Boswet.

Doelstelling van de Wet natuurbescherming is de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren te waarborgen.

De wet gaat uit van het 'nee, tenzij ...'-principe. Beschermen staat voorop en ingrijpen is een uitzondering.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingscategorieën:

- Soorten van de Europese Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Europese Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn.
- Nationaal beschermde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt de zorgplicht.

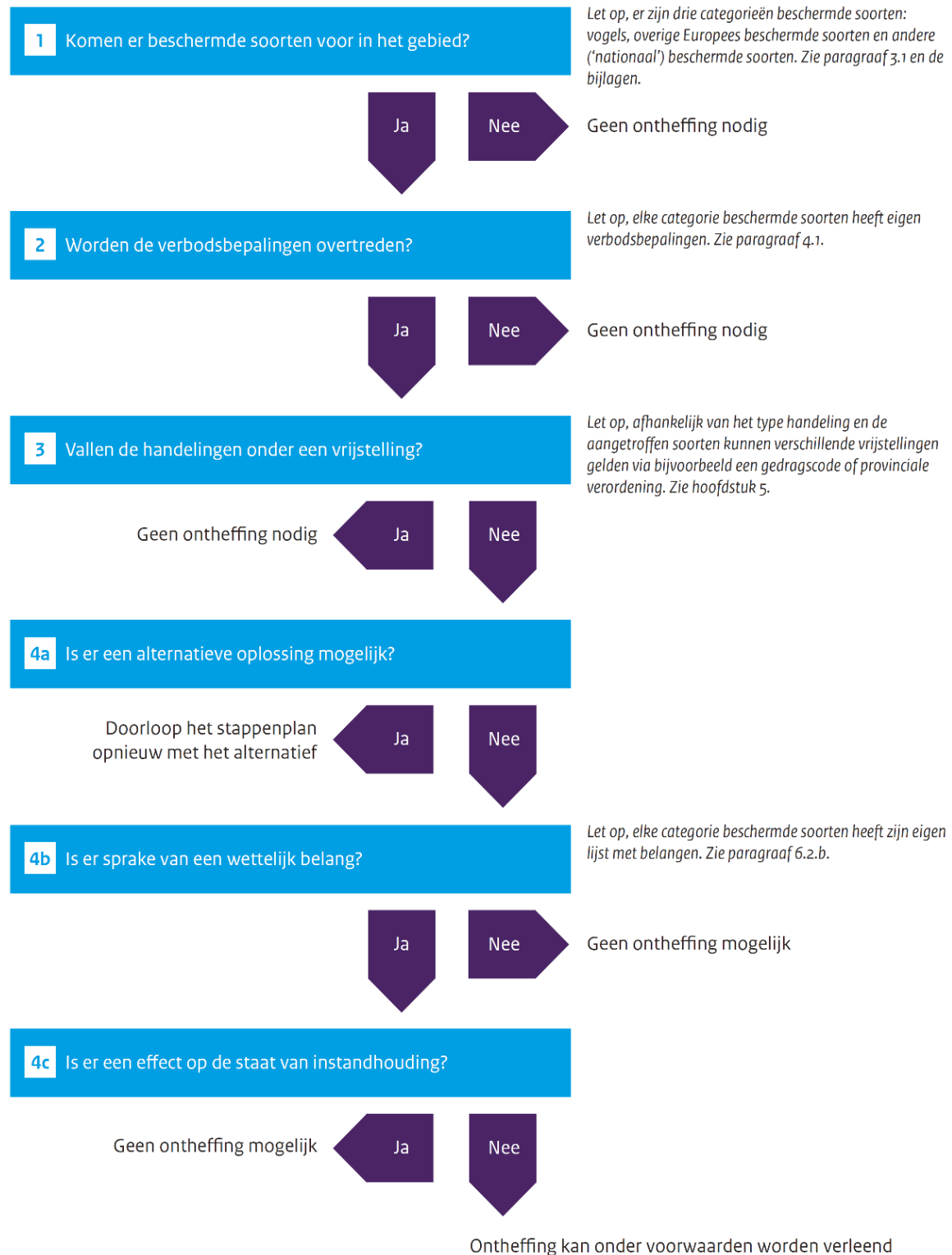
Toetsing van projecten bij ruimtelijke ingrepen vindt plaats volgens het stroomschema op de volgende pagina.

Een vrijstelling van de ontheffingsplicht (stap 3 in het stroomschema) kan van toepassing zijn mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes zijn geldig in het kader van bestendig beheer en onderhoud dat geen wezenlijke invloed heeft op beschermde soorten.

In het geval van ruimtelijke ingrepen kan voor matig soorten, indien de werkzaamheden niet conform een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd, een ontheffing aangevraagd worden als de activiteit de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar brengt.

De activiteit dient een in de wet gedefinieerd belang te dienen.

1.3 Stappenplan soortenbescherming

*Stappenplan soortenbescherming
(uit Brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken)*

3. Relevante wetsartikelen van de Wet natuurbescherming

Artikel 1.10: Doel van de Wet

1. Deze wet is gericht op:
 - a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
 - b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
 - c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Artikel 1.11: Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.1: Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5: Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn, Verdragen van Bern & Bonn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10: Beschermingsregime overige soorten

- I. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

4. Toetsingscriteria quickscan

Zowel voor beschermde planten als voor beschermde dieren zijn hieronder de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein (biotoop) wordt beoordeeld. De lijst is niet uitputtend; dit betekent dat de waarnemer te allen tijde kritisch blijft kijken naar de potenties, omgeving en mogelijkheden van de locatie.

1. Groeiplaatsen van beschermde plantensoorten

- Voedselrijkdom
- Bijzonder biotoop aanwezig (bijvoorbeeld heide, vennen)
- Landgebruik (intensief, erf, tuin, bos)
- Mogelijk dat soort is aangeplant

2. Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten

- Nesten
- Soort biotoop
- Aanwezigheid water
- Voedselrijkdom biotoop
- Landgebruik (extensief, verwaarloosd, erf, tuin)
- Holten, spleten, scheuren in bomen
- Sporen, zowel wissels als uitwerpselen en prooi-resten
- Specifieke indicatiesoorten (bijvoorbeeld zoetwatermossel voor bittervoorn)
- Verstoringbronnen in de omgeving (licht, geluid, barrières)
- Geschiktheid gebouwen
 - Gebruik (leegstaand, continue in gebruik, seizoensgebonden)
 - Type dakbedekking (pangedekt, ruimte bij daktrim platte daken etc.)
 - Materiaalgebruik (isolatie, hout, metaal)
 - Bouwwijze (spouwmuur, enkelsteens, open stootvoegen)
 - Onderhoudstoestand (nieuwbouw, verwaarloosd, gerenoveerd)
 - Afwerking/toegankelijkheid (o.a. scheuren / stootvoegen / ventilatieroosters)
 - Aanwezigheid en type zonneschermen
 - Aanwezigheid en onderhoudstaat van vogelschroot / gootdrains / dakramen / dakkapellen / kilgoten / loodslabben en dergelijke

Ook andere delen van het leefgebied die onlosmakelijk met het functioneren van de nest-/verblijfplaats verbonden zijn:

- Essentieel foerageergebied
- Vliegroutes/verbindingzones
- Landhabitat van amfibieën

5. Conceptontwerp nieuwbouw en inrichting terrein

Principe inrichting Vinkenhof en OBC Elst

Diepesteeg 4 6994 CD De Steeg

telefoon 026 3514174

info@looplan.nl

www.looplan.nl

KvK 61001015